

AHŞAP YÜZEYLERDE KULLANILAN ÇENTİK OYMA TEKNİĞİNİN SERAMİK FORM YÜZEYİNDE UYGULANMASI

Mutlu KÖPÜKLÜ
Hitit Üniversitesi, Türkiye
mutlukopuklu@hitit.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-6184-677X>

<i>Atf</i>	Köpüklü, M. (2024). Ahşap Yüzeylerde Kullanılan Çentik Oyma Tekniğinin Seramik Form Yüzeyinde Uygulanması. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 14 (2), 413-425.
------------	---

ÖZ

Her sanat dalı, kendine has teknik, teknoloji, tasarım ve düşüncüyü içinde barındırmaktadır. Zanaat çıkışlı geleneksel uygulamaların bazıları ise yüzyıllardır kendi özel teknikleriyle üretilebilmekte bunun yanı sıra çağımızın getirdiği teknolojik olanakların getirdiği yeniliklerle üretim biçimlerinde değişiklikler olmaktadır. Günümüzde sanatsal ifade biçimleri disiplinlerarası birliktelikle yansıtılabilmekte ve birden fazla disiplinin kullanılmasıyla geleneksel teknik ve yorumlara alternatif, yeni, özgün, farklı teknik ve yorumlarla ortaya konulabilmektedir. Bu araştırmanın konusu olan geleneksel ve çağdaş sanat dallarından ikisi; seramik ve ahşap sanatlarının teknik, şekillendirme ve biçim-içerik açısından nasıl birlikte etkileşim içinde olabileceği ayrıca tasarım boyutuyla ortaya nasıl bir yorum çıkarılabileceği üzerine bir uygulama süreci gerçekleştirilmiştir. Ahşap oyma sanatlarında kullanılan çok sayıda tekniklerden biri olan çentik oyma tekniği, tamamen el işçiliği olması ve ortaya koyduğu görsel ve dekoratif açıdan zengin sunumlarla öne çıkan tekniklerden birisidir. Bu çalışmada temel bir ahşap oyma tekniği olan çentik oyma tekniğinin, seramik form yüzeyinde uygulanması konu edinilmiş, ilgili teknik uygulamalı olarak tatbik edilerek, uygulama süreci aşamalarla aktarılmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Form, Çentik, Oyma, Ahşap.

USING NOTCH CARVING TECHNIQUE ON CERAMIC FORM SURFACE WHICH USED ON WOOD WARES

ABSTRACT

Each branch of art contains its own unique technique, technology, design and thought. Some of the traditional applications originating from crafts have been produced with their own special techniques for centuries, and there are changes in production methods with the innovations brought by the technological opportunities of our age. Nowadays, forms of artistic expression can be reflected with interdisciplinary unity, and by using more than one discipline, alternatives to traditional techniques and interpretations can be presented with new, original and different techniques and interpretations. Two of the branches of traditional and contemporary art that are the subject of this research are; An application process was carried out on how ceramic and wood arts can interact together in terms of technique, shaping and form-content, and what kind of interpretation can be created through the design dimension. Notch carving technique, which is one of the many techniques used in wood carving arts, is one of the techniques that stands out with its completely handcrafted nature and rich visual and decorative presentations. In this study, the application of the notch carving technique, which is a basic wood carving technique, on the ceramic form surface is discussed, the relevant technique is applied practically, the process is explained step by step and the results are evaluated.

Keywords: Ceramic, Form, Notch, Carving, Wood.

GİRİŞ

Geleneksel ve süsleme sanatları içerisinde başlıca iki temel malzeme olarak karşımıza çıkan seramik ve ahşap, çeşitli eserlerde birlikte kullanılabilirler gibi, bazı teknik ve metotlarda da işleme ve dekorlama konularında birbirlerine uyum sağlayabilen iki doğal malzemedir. Her iki malzemede oyma ve detaylı yüzey işlemlerinde tercih edilebilirler ve çeşitli dekorlama ve biçimlendirme tekniklerine uygun özellikler taşıyabilmektedirler.

Ahşap, hayatımızın hemen her alanında bize sayısız kullanım olanağı sunan, kendine has doğal yapısı ve dokusuyla hem sanatsal hem gündelik kullanım eşyaları alanında yaşamımızda önemi yadsınmaz bir malzemedir. Usta (2019: 2), ahşabın bu eşsiz yapısını şu şekilde aktarmaktadır: Ahşap, doğanın bir yansıması olarak ibrelili (iğne yapraklı) ve yayvan (geniş) yapraklı ağaçlardan elde edilen doğal ve organik bir malzemedir. Tabii olarak kendi kendine yetişen ve/veya sürdürülebilir ormancılık faaliyetleriyle titizlikle yetiştirilen ağaçlardan elde edilir. Anatomik yapısı ile kimyasal bileşimi bağlamında belirgin şekilde öne çıkan fiziksel ve mekanik özellikleri ile benzersiz bir yapıdadır.

Seramik ise, doğada bulunan kilin belirli oranda sulandırılmasıyla elde edilen plastik haldeki çamurun, çeşitli tekniklerle şekillendirilmesiyle ortaya konulan tüm sanatsal nitelikli ve endüstriyel amaçlı üretilen ürünlerdir. Geleneksel anlamıyla da, pişmiş topraktan mamul tüm kap-kacaklar olarak tanımlanır. Klasik anlamda sanatların en eskisi olarak bilinen seramik, insanın çeşitli gereksinimleriyle ortaya çıkan, ana maddesi toprak olan bir tür kap sanatıdır (Özen, 2002: 9). *Plastiklik* kilin en önemli özelliğidir. Çamur daha yumuşakken kurumadan biçimlendirilebilir. Bu plastik nitelik, kil zerrecilerinin ince tabakalar halinde bir oluşuma sahip olmasından ve bu zerrecilerin bol su içerisinde birbiri üzerine kırılmadan kayabilmesinden kaynaklanır (Cooper, 1978: 4). Şekillendirilmesi bitmiş çamur kuruduktan sonra şeklini kaybetmez. Belirli bir çekme aralığına (nem kaybı) gelen kil, üzerinde her türlü işlem yapılmasına olanak verir.

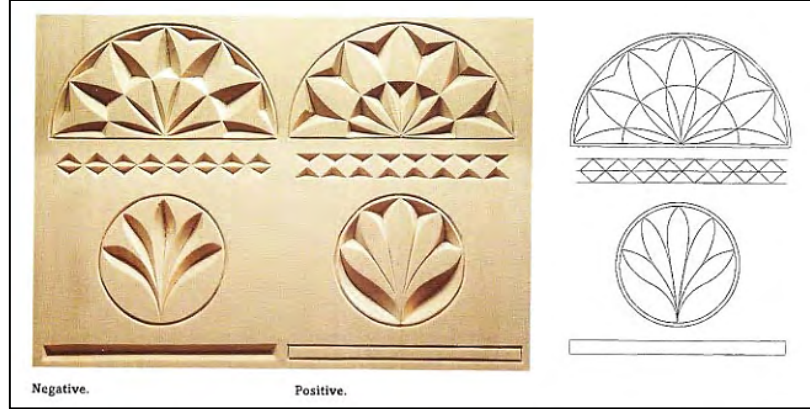
Her iki malzemenin de bu doğal ve eşsiz yapısı, sanatçı ve zanaatkârlara geniş bir uygulama alanı sunar. Her iki malzemede de ortaya konulan işçilik ve sanatsal uygulamalar farklı teknik ve yöntemlerle ortaya konulabilir. Bu tekniklerden biri olan '*oymacılık tekniği*' her iki malzemede de uygulanabilen bir teknik olup, kendi içerisinde çeşitli metot ve yöntemler barındırır. Daha çok dekoratif/süslemeye yönelik özellikler taşır.

Yontuculuktan farkı, kütle biçimlendirmeye değil, çeşitli oyma yöntemleri ile kabartmalı (rölyefli) yüzey oluşturmaya yönelik oluşudur. Oymacılık adından da anlaşılacağı gibi, ürün yüzeyinde önceden hazırlanan desenlerin kesici veya oyucu aletler yardımı ile oyularak ortaya çıkartılmasıdır. Şekillerin yüzeyden belirli bir derinlikte kazınmasıyla/oyulmasıyla tasarım elde edilir. Görünümü daha estetik hale getirmek için motifin özelliğine göre derinlikler kademeli olarak yapılabilir (Özalp & Sevim Korkut, 2008: 18).

Ahşap oyma işleminde genel olarak iki temel yöntem uygulanır. Birincisi malzeme yüzeyinde desen dışında kalan kısımların oyulması ile desenli kısmın yüzeyden yükseltilmesidir. Bu positive (artı) desendir. Diğeri de desenin oyularak, desen dışında kalan yüzey alanından daha derine indirilmesi şeklinde yapılır. Bu da negative (eksi) desendir (Bkz. Şekil 1). Her ikisi de oymacılık sanatlarında uygulanan yöntemlerdir. Bir desen üzerinde hangi noktaların artı, hangi noktaların eksi olacağına uygulayıcı karar verir. Burada desenin yapısına göre en uygun planın tasarlanması önemlidir. Artı ve eksi noktaları doğru belirlenmeyen bir desen, uygulamada sıkıntılar çıkartacağından başarılı bir sonuç alınması güçleşir. Bu nedenle oymacılıkta kullanılan oyma teknikleri genel olarak sanatçıya, üslup ve tarza göre değişkenlik gösterebilir.

Oymacılık sanatında uygulanan tekniklerden biri de '*çentik oyma*' tekniğidir. Oldukça dikkat ve emek gerektiren, bununla beraber etkili desenler ve yüzeyler elde edebilmeyi mümkün kılan bir tekniktir. Serbest yüzey oymacılığına nazaran daha yüzeysel, geometrik biçimli desenler üzerine kurulu ve çok yumuşak (özsüz) ağaçlar (söğüt, kavak vb.) dışında hemen her ahşap ürüne uygulanabilir.

Türk ahşap sanatında malzeme olarak en çok ceviz, elma, armut, abanoz, gül ve sedir ağaçları tercih edilmektedir (Karatay Kılıç, 2018: 2). Bu ağaçların yanı sıra çam, ladin, köknar, kayın, gürgen gibi ağaçlar da sıklıkla kullanılmaktadır.

Şekil 1. Positive (artı) ve negative (eksi) desen örnekleri (Barton, 2007: 2).

Çentik oyma uygulandığı yüzeye kesici bir alet yardımı ile belirli biçimlerde çentikler çıkarmak veya kesikler açmak suretiyle uygulanmasından ötürü bu adı almıştır. Serbest ahşap yüzey oymacılığında en temel farkı, geometrik alanlar içeresine yine geometrik desenlerin kullanılarak uygulanmasıdır. Bunun nedeni de çalışılan yüzeyden çentik/kesik çıkarırken bıçağın mümkünse tek ve net hamlelerle kullanılması ve yüzeyden sınırlı, geometrik biçimli çentik yongalarının çıkarılmasıyla uygulanmasındandır.

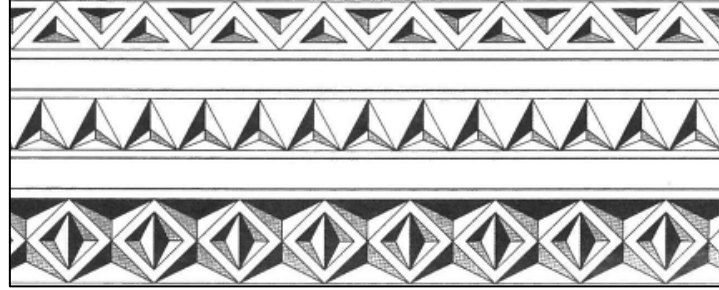
Serbest oymacılıkta belirli sınırlamalara tabi olmayan desenler dahilinde yüzeyden alınan parçalar serbest gelişirken, geometrik yapıyla çentik oymada yüzeyden kesilerek çıkarılan parçalar daha sistemli ve biçimseldir. Serbest planlı oymalarda herhangi bir sınırlama veya deseni belirli bir alan içeresine yerleştirme zorunluluğu yoktur. Geometrik yapıyla çentik oymada ise desen alanları sınırlı, geometrik yapıda, düz, sıralı, friz veya bordür şeklindedir. Bununla birlikte desen alanı çalışmanın tüm yüzeyini kapsayan daire veya köşegen (dikdörtgen, kare, beşgen, altıgen vb.) biçiminde de olabilir. Diğer bir açıdan tanımlamak gerekirse, serbest planlı oymada kıvrımlı, organik veya geliş güzel çizgilerle oluşturulan desenler kullanılırken, geometrik planlı çentik oymada net hatlar ve geometrik biçimler yine geometrik sınırlar çerçevesinde kullanılmaktadır.

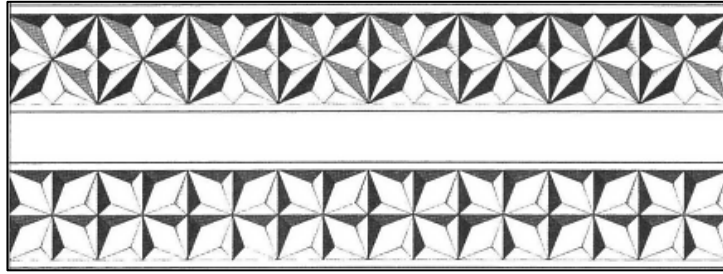
Şekil 2. A. Serbest ahşap yüzey işleme örneği (Seud, 2023).
B. Çentik oyma yüzey işleme örneği (Myshared, 2023).

Üç veya daha fazla kenarlı bir şekilden oluşan temel birimin, düz bir dizin (*friz*, *bordür*) sırasında tekrarı ile genellikle yüzey kenarlarında oluşturulan desen biçimi çentik oyma tekniğinin genel yapısını teşkil eder. *Bordür*, genel olarak belirli çerçevelerle sınırlandırılmış, dik veya yatay ekseninde ilerleyen düz sıralı desen tekrarlarıdır. Üstten ve alttan bir çizgiyle sınırlı tutulan bordür tasarımları sonsuz

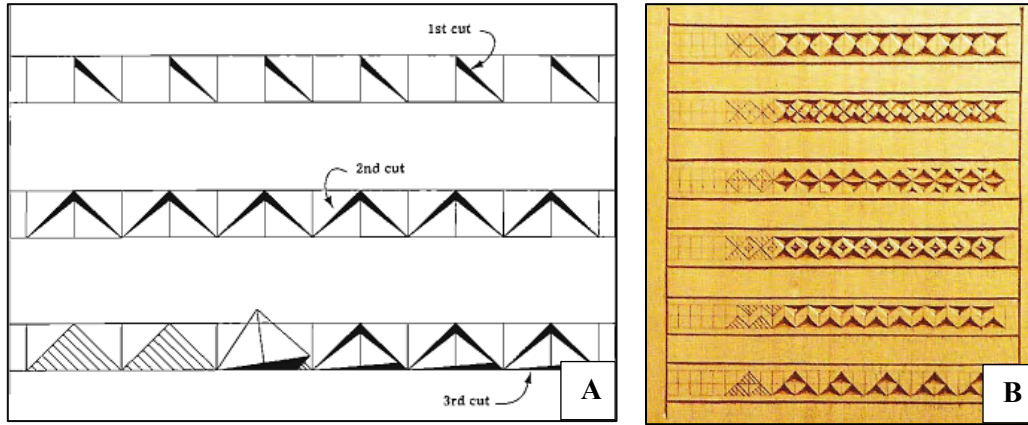
tekrar sayesinde yanlara doğru genişlemektedir. Bordür tasarımlarını birbirinden farklı kılan husus, içinde tekrarlanan modül şekillerinin sayısı, türü, boyutu ve çerçeveye göre oramıdır. Kimi bordür tasarımlarında motif birlikteliklerinden oluşan modüller tekli, kimilerinde ise çoklu dönüşümlü tekrar halinde dizilerek görselliği farklı yönde etkilemektedir (Avşar & Avşar, 2019: 06). Diğer yandan yapının tüm yüzeyini kapsayan sistemli geometrik ana desen kümeleri de bu tekniğin temel karakteristik yapılarından biridir.

Şekil 3. Düz sıralı (bordür) geometrik planlı çeşitli çentik oyma dizinleri (Nnlova, 2003: 03).

Şekil 4. Düz sıralı, geometrik planlı, yıldız biçimli çentik oyma dizinleri (Tumanyan, 2004: 4).

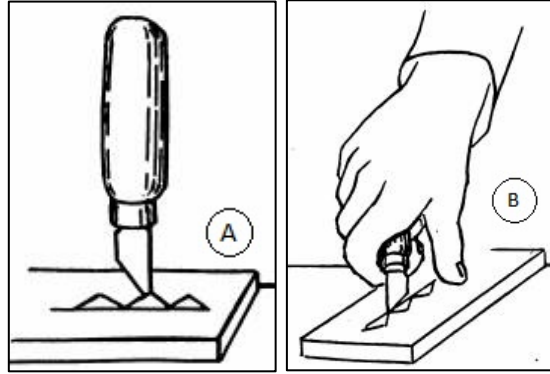

Şekil 5. A. Desenden çentik (kesik) çıkarma sırasını gösteren şema (Barton, 2007: 33).
B. Çeşitli geometrik planlı düz sıralı (bordür) çentik oyma dizini örnekleri (Barton, 2007: 33).

Ahşap çentik oymaya başlanırken yapılması gereken ilk işlem çentik oyma yapılacak desen hatları üzerinde bıçağın dik tutularak iz'leme¹ (iz çıkarma) işleminin yapılması ve en derin noktadan sığ yüzeye doğru iz derinliğinin ayarlanmasıdır. Derinden yüzeye doğru bıçak izi azaltılır. Sonrasında

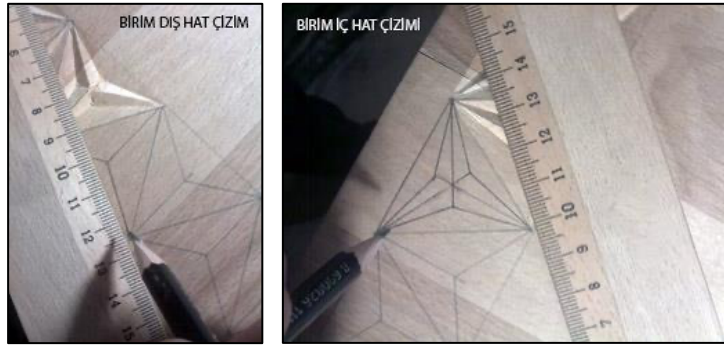
¹ İz'leme (İz çıkarma) : Ahşap yüzeye aktarılan, oyma yapılacak desen kontörlerinin, iz bıçağı veya başka bir bıçak yardımı ile derinleştirilerek belirginleştirilmesidir. Bu sayede oyma yapılırken desen dışına çıkmamak kolaylaşır. Ayrıca oyma derinliği iz çıkarma işlemi ile belirlenir.

çentik, desen içinden çıkartılırken dikkatli olunmalı ve bıçağın desen sınırları içerisinde kalmasına özen gösterilmelidir (Moore, 1922: 08).

Şekil 6. A. Desen çizgileri üzerinden iz çıkarma (iz'leme) (Moore, 1922: 08).
B. Desenden çentik çıkarma (Moore, 1922: 08).

Çentik oymada eğer kenar bordür çalışılacaksa, çalışılacak tabla veya formun yüzeyinde, belirlenen çalışma alanının ölçülerine göre kenar kısımlara gelecek desen sıraları çizilmelidir. Bu sıralar ölçülerle belirlenen kısımlara göre eşit parçalara bölünerek birimler çıkartılır. Sonrasında bu birimlerin her birinin iç hat (iç şekil) çizimleri yapılarak, her bir birimin kendi içerisinde çentik çıkartılacak kısımları belirlenmiş olur (Bkz. Şekil 7). Sonrasında desenin iz çıkarma işlemi iz bıçağı yardımı ile yapılır ve uygun bıçak² kullanılarak desen içerisinden çentikler çıkarılarak oyma işlemi gerçekleştirilir.

Şekil 7. Desen sırasının çizimi ve birim iç desenlerinin oluşturulması.

Şekil 8. İz çıkarma ve çentik alma işlemi.

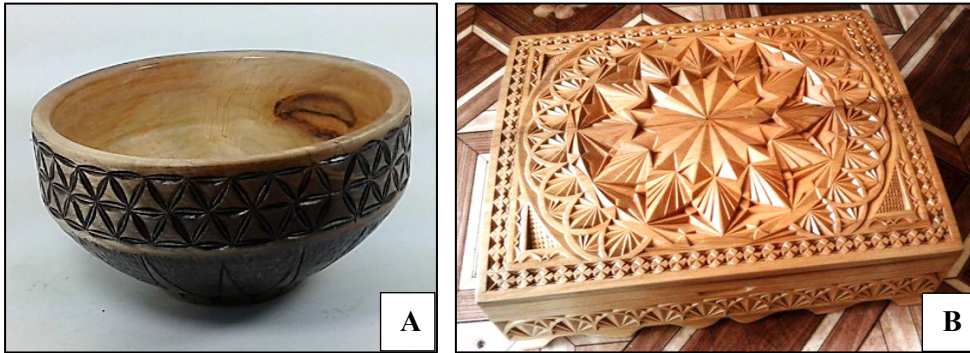
² Bıçak, burada oymada kullanılan tüm kesici aletler için kullanılmıştır. Oyma işlemlerinde her usta veya sanatçı kendi tercihine göre kesici veya oyucu aletler kullanabilir. Oyma işlemi için özel olarak üretilen oyma bıçakları veya iskarpelalar tercih edilebilir.

Şekil 9. Kenar bordürü çentik oymalı, Naht tablolar. 30X60/30X45 cm. Kayın (Yapım: Köpüklü M, kişisel arşiv).

Şekil 10. Tüm yüzey çentik oyma işlemeli ceviz sandık (Elyapımları, 2023).

Şekil 11. A. Çentik oyma bordür işlemeli ahşap kâse (Zet, 2023).
B. Üst yüzeyi tam, alt kısımları bordür çentik oyma işlemeli ahşap mücevher kutusu (Coastlinesurfsystem, 2023).

UYGULAMA VE YÖNTEM

Yapılan çalışma kapsamında, geleneksel çentik oyma ahşap sanatının farklı bir malzeme kullanılarak, ilgili tekniğin yaş seramik bünye üzerine uygulama süreci deneyimlenmiş, geometrik desenlerin deri sertliğindeki bünye üzerine uygulanması esnasındaki teknik boyutu irdelenmiştir. Araştırma kapsamında, konu ile ilgili literatür taraması yapılmış olup, ahşap yüzeye çentik oyma tekniğini icra eden uygulayıcılar ile görüşülmüş, ortaya koydukları eserler incelenmiş, ilgili sanat kursu alınmış, çalışma bizzat tatbik edilmiştir. İlgili yöntemin ince detayları, uygularken nelere dikkat edilmesi gerektiği, ne tür malzemelerin ne tür sonuçlar verebileceği ve uygulamayı etkileyen temel faktörlerin neler olduğu gibi hususlar belirlenmiş, farklı bir malzemede çalışmanın ortaya koyabileceği riskler değerlendirilmiştir.

KİŞİSEL UYGULAMA

Çentik oymanın seramik yüzeylerde uygulanabilmesi için çamurun en uygun kıvamında çalışmak önemlidir. Bunun için de en uygun kıvam genel olarak seramik şekillendirmede *işlem kıvamı* olarak bilinen *deri sertliği* kıvamıdır. Bu kıvam seramiğin ele gelebildiği, ekleme ve çıkarma işlemlerinin en rahat şekilde yapılabileceği, dekor ve astar olanaklarına elverişli en uygun çamur sertliğidir. Hatta çentik oymada bu kıvamın biraz daha geçilmesinde – kurumaya yakın çalışılmasında - fayda vardır. Fazla yaş çamur üzerinde yapılacak her türlü işlem uygulama açısından zorluk çıkartacaktır. Ayrıca yaş çamur üzerinde yapılan kazıma veya oyma esnasında bıçakta çok çapak oluşacak bu da çalışmayı güçleştirecektir. Bunun yanında tamamen kuru bünye üzerinde çalışmak da mümkündür ancak kuru bünyede çentik oyma işlemi sırasında kırılma ve kavlama riski yüksek olacaktır.

Çentik oyma yapılacak formun şekillendirme işleminin ardından, öncelikle çentik oyma yapılacak yüzey alanı belirlenmiştir. Bu çalışmada kapak ve gövde kısmında tek sıra friz oyma yapılması kararlaştırılmış, bu nedenle ilk olarak oyma yapılacak kısmın çap ölçüsü alınarak oyma sınırları çizilerek netleştirilmiştir (Bkz. Şekil 13). Sonrasında her friz 10 eşit dilime ayrılmış ve bu dilimlerin her biri içerisine oyma yapılacak desen alanları belirlenmiştir.

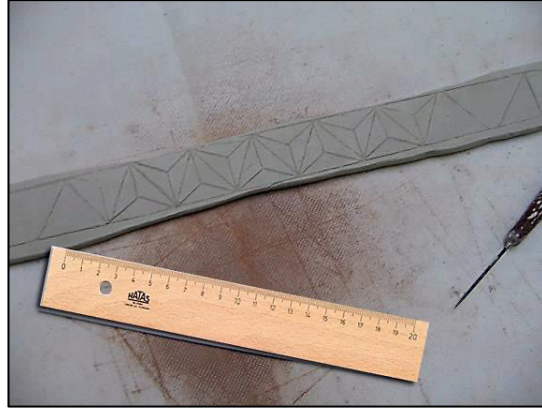
Şekil 12. Şekillendirme işlemi tamamlanmış deri sertliğindeki form.³

³ Form tornada şekillendirilmiş, açık tonda pişen kilden (ESC 1 vakum) mamul, 60 cm yüksekliğinde, 14 cm çapında silindirik yapıdadır.

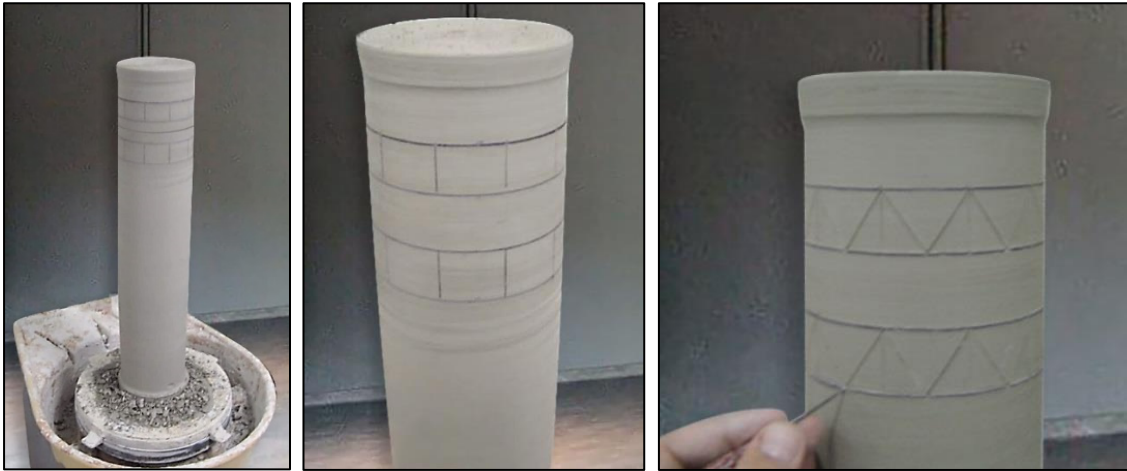

Şekil 13. Form üstünde çentik oyma yapılacak alanın ölçümü ve çentik oyma bordür sınırlarının kalemle belirlenmesi.

Form yüzeyinde oyma işlemine geçmeden önce aynı çamurdan hazırlanan bir şerit plaka üzerinde deneme yapılmasında fayda vardır. Bu sayede oyma yapılacak desen ve oyma tekniği görsel olarak netleştirilmiş olur (Bkz. Şekil 14).

Şekil 14. Çentik oyma deseninin şerit plaka üstünde deneme çalışması.

Şekil 15. Form yüzeyinde eşit dilimlere ayrılmış desen sırası.

Sonrasında kapak ve gövde üstündeki her bir dilim içerisindeki çentik oyma yapılacak desenlerin belirginleştirilmesi sağlanmıştır. Formun üzerine çizilen her bir sıradaki eğik çizgilerden oluşan desene çentik oyma yapılacaktır. Esnek bir cetvel yardımı ile çapraz ve düz çizgiler bız ile netleştirilmiştir (Bkz. Şekil 15).

Birim içi desenlerin oyma işlemi, düz ağızlı seramik oyma aletleri ve yapıya uygun açılı küçük sert sistreler yardımı ile yapılmıştır. Oyma işleminin dikkatli ve özenli yapılması önemlidir. Ayrıca en az sayıda müdahaleyle bünyeden çentik alınmasında fayda vardır. Bu gerektiğinde tamir etme işleminden ve toplam işlem süresinden avantaj sağlayacak ayrıca daha düzgün yüzeyler elde etmeyi kolaylaştıracaktır. Uzun hamlelerde alınan çentikler bünyeyi daha çok yıpratır ve hataya neden olacaktır.

Şekil 16. Birim içi desenlerin bız yardımıyla netleştirilmesi ve çentik oyma işlemi.

Oyma işleminin tamamlanmasının (Bkz. Şekil 16-17) ardından rötuş işlemine geçilmiştir. Rötuş işlemi nemli bir sünger yardımı ile nazikçe yapılabilir. Yüzeyde kalan çapaklar ve kıymıklar tamamen temizlendikten sonra friz içindeki çentik oyma işlemi tamamlanmıştır. Sonrasında form kurumaya bırakılmış ve tam kurumanın ardından bisküvi pişirimi yapılarak çalışmanın sırlama/astarlama aşamasına kadar olan kısmı tamamlanmıştır (Bkz. Şekil 18).

Şekil 17. Çentik oyma işleminin tamamlanması.

Şekil 18. Formun kuru ve bisküvi pişirimi sonrası görünümü.

Bisküvi pişirimin ardından formun sırlaması yapılmıştır (Bkz. Şekil 19). Çalışmada yeşil mat astar tercih edilmiştir. Sırlama esnasında çentik bordürün sırlanmaması için üzeri maskeleme bandı ile kapatılmış, sonrasında bu alana açık tonlarda boya ile desenlere derinlik kazandırabilmek için hafif sür-sil yapılmıştır. 1100 °C ' de oksidatif atmosferde, elektrikli fırında sırlı pişirim gerçekleştirilmiş böylece çalışma tamamlanmıştır (Bkz. Şekil 20).

Şekil 19. Çalışmanın son aşamaları.

Şekil 20. Nihai çalışma.

SONUÇ

Geleneksel sanatlarımızdan başlıca ikisi olan ahşap ve seramik sanatı, hem doğal iki malzeme olma özelliği taşımaları, hem de en köklü sanatlarımızdan olmaları bakımından kültürümüzde tanınmış ve yer edinmiştir. Her iki malzeme de kendilerine has yapıları ve özellikleri sayesinde hayatımızın her alanında kullanılmaktadır. Zanaat, sanat ve endüstriyel uygulamalarda üretimleri yapılabilen bu iki malzeme, aynı zamanda insanlık tarihi boyunca geleneksel sanatların vazgeçilmez birer unsuru olmuştur.

Ahşap ve seramik, sanatçılar ve tasarımcılar tarafından birlikte kullanılarak iki disiplinin ve malzemenin başarılı uyumunu ortaya koyabilmektedir. Malzeme olarak birbirlerini tamamlayıcı özellikleri çeşitli eserlerde gözlemlenmektedir. Bu nedenle, uyumlu olan bu iki malzeme ve malzemeyi işlerken uygulanan teknikler ortak bir uygulama sürecinde buluşabilmektedir. Özellikle ajur, oyma, kazıma, kütlelen oyma gibi teknikler bu iki temel malzemede ortak kullanılan yöntemlerden başlıcalarıdır. Ortak yöntemlere ek olarak, ortaya çıkan sonuçların başarısı ve geometrik desenlerin verdiği derinlik etkisi çalışma kapsamında paylaşılmıştır.

Çentik oyma tekniğini geleneksel düz satıh uygulamaların dışına çıkarabilmek amacıyla, çalışmada düz bir seramik plaka yerine üç boyutlu bir form üzerinde çalışılmasına karar verilmiş ve teknik silindirik yapıda bir bünyeye uygulanmıştır. Form öncelikli olarak tornada çekilmiş, sonrasında ahşap çentik oyma tekniği, ahşapta kullanılan aynı yöntem ve işlem sırasıyla, seramik form yüzeyine tatbik edilmiştir.

Çalışmada doğru kıvamda ve uygun kurulum aşamasındaki seramik bünye üzerinde yapılan uygulamalarda başarılı ve görsel açıdan etkili sonuçlar alınabildiği gözlemlenmiştir. Şamotlu çamura nazaran şamotsuz bünye üzerindeki uygulamalar daha başarılı sonuçlar vermiştir. Zira şamotlu çamurda kesme işlemleri esnasında şamot parçacıklarının kopması çalışmayı güçleştirmektedir.

Çalışmada bünyenin kurumaya yakın bir kıvamda çalışılması en uygun kıvam olarak tespit edilmiştir. Kullanılan iskarpela ve bıçak seçiminin önemli olduğu, çentik oymada uygulanacak bordür aralığına uygun iskarpela/bıçak kullanılmasının çalışmayı önemli ölçüde etkilediği görülmüştür. İnce frizlerde dar ağızlı bıçak, kalın frizlerde geniş ağızlı bıçak seçimi doğru bir tercih olacaktır.

Bu tür uygulamalar, ahşap ve seramik tekniklerinin etkileşimini, özellikle üç boyutlu seramik formlarda plastiklik özelliği vurgulanarak, dekoratif ve özgün eserlerin ortaya konulabileceğini göstermektedir. Günümüzde pek çok disiplinin bir arada yer aldığı karışık teknik uygulamalar yapılmaktadır. Seramik malzemeyle, disiplinlerin birleştirilebileceği sanatsal uygulamaların yaygınlaşacağı ve her tekniğin kendi içinde üslup, yorumlama ve yöntemlerle farklı sonuçlar elde edilebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Avşar, L. & Avşar, E. M. (2019). *Yüzeysel Seramik Süslemelerin Sanatsal Değerlendirmesine Yönelik Yeni Kriterler*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı 5. s.22-36.

Barton, W. (2007). *The Complete Guide to Chip Carving*. Starling Publishing. p.02- 07- 33.

Coastlinesurfsystem. (2023, 27 Nisan). URL-5, www.coastlinesurfsystem.com.

Cooper, E. (1978). *Seramik ve Çömlekçilik*. Remzi Kitabevi Yayınları (Çeviren: Dr. Ömür Bakırer). s.4.

Elyapimlari. (2023, 21 Nisan). URL-3, www.elyapimlari.com.

Karatay Kılıç, S. (2018). *Aksaray Ahşap İşçiliği ve Oyma Sanatı*. Journal of Awareness. Cilt. 3, Sayı: Özel, s.02.

Moore, W. H. (1922). *Chip Carving. The Manual Art Press*. Peoria-Illinois. p.08.

Myshared. (2023, 16 Nisan). URL-2, www.myshared.ru.

Nnlova, N. V. (2003). *Gum on wood. Ornaments Album. Issue 7*. Moscow Folk Art. p.3.

Özalp, M, Sevim Korkut, D. (2008). *Kahramanmaraş Çeyiz Sandığı Oyma Motiflerinin İncelenmesi*. Düzce Üniversitesi Ormancılık Dergisi (4) s.17-25.

Özen, T. A. (2002). *Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde Seramik Temel Sanat Eğitimi II*. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yayınları. No.29. TP816.Ö93. s.9.

Seud. (2023, 16 Nisan). URL-1, www.seud.ru.

Tumanyan, K. A. (2004). *Gum On Wood. Ornaments Album. Issue 9*. Moscow Folk Art. p.4.

Usta, İ. (2019). *Ahşap Tasvirleri: Ahşap Herkesindir*. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD). Cilt 6, Sayı 2, s.2.

Zet. (2023, 21 Nisan). URL-4, www.zet.com.

SÖZLÜ GÖRÜŞMELER (2022-2023)

Ertuğrul Nuri Gökçen. Usta öğretici. Ahşap enstrüman yapımcısı ve ahşap sanatları uygulayıcısı.

Hasan Mengen. Emekli mühendis. Ahşap sanatları uygulayıcısı.

Aydın Balta. Emekli marangoz. Ahşap sanatları uygulayıcısı.

Ali Şahin. Emekli astsubay. Ahşap sanatları uygulayıcısı.

Uğur Küçük. Emekli avukat. Ahşap sanatları uygulayıcısı.

Selim Terlemez. Emekli mobilya mağazası işletmecisi. Ahşap sanatları uygulayıcısı.